

Q. 268/14.

XXXV

Z d
6672

DECANUS

COLLEGGII THEOLOGICI IN ACADEMIA
WITTEBERGENSI,

JOHANNES ANDREAS
QVENSTEDT, Qvedl.

SS. THEOL. DOCT. PROFESS. PUBL.
AC ELECTORALIUM ALUMNORUM
EPHORUS,

X 2125070

LECTURIS
SALUTEM IN DOMINO JESU!

Typis DANIELIS Schmaß / Acad Typogr.

Vita Pauli Roebli

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

Cum Episcopi munus, sive Inspectio
Dominici gregis arduum negotium sit, &
onus, etiam Angelicis humeris formidabile, ut
inquit Bernhardus, Claravallensis Abbas, Serm. N.
de Ascens. & de Persecutionibus cap. 29. *Nihilq;*
in hac vitâ & maxime hoc tempore difficilius, labo-
riosius & periculosius sit Episcopi aut Presbyteri aut Diaconi officio, ut
ait Augustinus in Epistolâ ad Valerium Episcop. quæ est CXLVIII.
Tom. II. Oper. Col. 686. hinc multi sanctissimi Viri & præstantissimi
Theologi Præfecturas Ecclesiasticas recusarunt, vel agrè sese ad
illas trahi passi sunt, perpendentes, quàm multa & magna sibi ex
Ecclesiæ gubernatione impenderent pericula: S. Cyprianus de Col-
legâ suo, Cornelio, Romæ Episcopo lib. IV. Epist. 2. sic scribit: *Episco-*
patum nec postulavi, nec volui, nec vi (ut ceteri, quos arrogantia &
superbia tumor inflat) invasit: sed quietus & modestus & quales esse
consueverunt, qui ad hunc locum divinitus eliguntur, pro pudore vir-
ginalis continentia, pro humilitate ingenitæ sibi & custoditæ veretundia,
non, ut quidam, vim fecit, ut Episcopus fieret, sed & vim passus est,
ut Episcopatum coactus extiperet. S. Athanasium ab Alexandrino
Alexandro vim inferente, vix tandem, ut thronum (Episcopalem)
susciperet, persuasum esse, Nicephorus tradit Lib. VIII. cap. 44. S.
Basilius, invitum & reluctantem ad Episcopatus solium subvectum
esse, ex vitâ Ejus constat. Gregor: Nazianzenus in Apologetico se
prolixè excusat, quod *Episcopatus declinandi causâ in Pontum fugerit,*
& in Orationibus suis refert, se latitantem tum à Patre, tum à Basilio
& Nyssæ in medium protractum, magisq; coactum, quàm Episcopari
pe suasum. Ambrosius, Mediolanensis Præsul de seipso scribit ad
Vercellensem Ecclesiam Tom. III. Oper. Lib. X. Epist. 82. *Quàm re-*
sistebam ego, ne ordinarer. Et notat Paulinus in vita Ambrosii; quod
cum esset ordinandus, semel atq; iterum fugam meditatus sit. Testantur
quoq; Ruffinus lib. II. Histor. Ecclesiast. cap. XI. Socrates Lib. IV.
cap. 25. & Sozomenus Lib. VI. cap. 24. Eum obluçantem & plurimum
relitentem Episcopum Mediolanensium factum esse, ac simul ba-
ptisma-

ptismatis divinum donum & Pontificalem suscepisse dignitatem. *Cbry-*
ostomus fugâ sibi consuluit, ne id opus vel onus assumere cogeretur, ut
 videre est in Vita Ejus. & in libro de Sacerdotio? *Synesium Cyrenensem*,
 ne ad Episcopatum eveheretur, miris criminibus semetipsum infamas-
 selegimus in Ejus Epistolâ 57. *Augustinum* quoq; , singulare illud Ec-
 clesiæ lumen, invitum ad Presbyterium raptum esse constat. Cum enim
 Valerius, Hipponensium in Africâ Episcopus de providendo & ordi-
 nando Presbytero civitatis plebem alloqueretur & exhortaretur, Sancti
 quidam viri Augustinum, qui in populo securus & ignarus, quid futu-
 rum esset, adstabat, manu injectâ tenuerunt, & Episcopo ordinandum
 intulerunt, ubertim eo flente, ut refert Posidonius in vita Ejus, Ipseque
 non diffitetur in Epistolâ ad Valeriû suprà allegata, ubi inquit Col. 686.
Vis mihi facta est, ut secundus locus gubernaculorum mihi traderetur. Eu-
statium Episcopi, Sacerdotes & populus communi decreto ac consensu
 ad Antiochenæ Ecclesiæ regimen etiam nolentem veritate compulerunt,
 vide Hist. Eccl. Tripartitæ Lib. II. c. 5. Theodoret. lib. I. c. 7. *Ephraim Sy-*
rus urbi cuidam designatus Episcopus insanix simulatione effugit. *Jam-*
jam enim abducendus, in forum progressus, vestem post se non satis honestè
trahens, venalia surripens, propalamq; comedens, mentis impositus
est, & tantisper, dum alius Episcopatum susciperet, delituit, ut refert Ni-
 cephorus lib. IX. c. 16. & Sozomenus lib. III. c. 16. *Ammonius*, monachus,
 ad Episcopatum abducendus, dexteram sibi aurem amputavit, ut mutilo
 corpore ordinationis opus effugeret, linguam quoq; , si vim, qui ad eum
 comprehendendum reversi erant, inferre pergerent, recisurus potius
 quàm privato esse non liceret, vide Tripart. Lib. VIII. c. 1. Nicephor. lib.
 XI. c. 37. Socrat. lib. IV. c. 21. Sozom. lib. VII. c. 30. Sed hujusmodi exem-
 plorum historia SS. Patrum plena est. Non defuerunt etiam, qui verba
 Apostoli Jacobi Epist. c. III. v. 1. *Ne multi Magistri estote, Fratres mei,*
scientes, quod majus judicium accipietis; ita simpliciter acceperunt, quasi
 munus Doctoris Ecclesiæ non sit facile ambiendum vel suscipiendum,
 cum majori sub sint periculo, vel majus judicium, ut hîc loquitur *Sacer-*
dorum princeps & Apostolorum caput, (sic S. Jacobum Apostolum Pho-
 tius appellat in Bibliothecâ suâ n. 833. referente ipso Lorino Jesuitâ in
 Præfatione super Epistolam Jacobi) accepturi sint Docentes in Ecclesiâ,
 quàm Discentes, Doctores, quàm Auditores, accuratissimam scil. ratio-
 nem reddituri in magno illo Censorio die, non tantum pro se, sed & pro
 omnibus & singulis curæ suæ commissis, Hebr. XIII. 17. Ezech. III. 18.

quonquam verbis citatis eos potissimum perstringat, graviusque; iudicium illis denunciaret. S. Apostolus, qui ambitione magis, quam curam fraternae salutis impulsus, magisterialem auctoritatem vel ius rigidae censurae in alios (sive proximos) superciliosam temeritate sibi arrogat, & usurpant, illorum dicta & facta rigide examinant, vitia asperè exagitant, turpitudinem detegunt, & infirmitatem exaggerant &c. Prudentis itaque & circumspiciti hominis est, rei magnitudinem & dignitatem, pericula item, certamina, labores & difficultates, quibus persona Episcopi, imò & cuiusvis Ecclesiae ministri exposita est, secum ante meditari, quam hoc animarum regimen (quod *artem artium* i. e. difficillimam omnium curam vocat Gregorius M. lib. I. Pastoral. in Proleg.) suscipiat, non ut magnitudine laborum aut periculorum, curarumque; multitudine territus spem abiciat, sed quò paratior, instructiorque; ad tantum munus accedat. Nam sicut circumspicere rerum cognitio modestiam solet induere hominum animis, ita imperitiâ nihil ferè audacius est; Uti Romanae eloquentiae censor Fabius dicebat; *Indoctos fortius discere, quam trepidant summi Oratores. Sicut autem, quod Gregorii M. effatum est, qui invitatus renuit, questus refugit, sacris altaribus admoventus est, sic qui ultrò ambit, vel importunè se ingerit, est proculdubio repellendus.* Ante omnia igitur ad hanc difficilem, laboriosam & periculosam functionem (Ecclesiasticam intelligo) expectet legitimam vocationem futurus Ecclesiae minister. Dei enim missio vel vocatio munus legitimum facit, & qui à Deo vocatus non est, ritè & ordine eo fungi non potest. *Αυτίκλητοι* ultrò veniunt, & currunt potius, quam mittuntur, quod apud Prophetam Jeremiam cap. XXIII. v. 21. de Pseudoprophetae Deus pronunciat. *Me non mittente hi Prophetae cucurrerunt, meque ipsos non alloquente prophetarunt.* Qui igitur currunt non vocati & veniunt non rogati, Pseudoprophetae sunt & Pseudoapostoli, quos cavendos monet Christus Matth. VII. 15. & Paulus 2. Cor. XI. 12. *In venientibus presumptio temeritatis est, in missis obsequium servitutis,* ait Hieronymus in Proem. Matth. confer Augustinum lib. XVI. contra Faustum c. 12. & lib. II. contra Adversar. Legis & Prophet. B. Lutherus inquit Tom. IV. Jen. Lat. fol. 7. b. *Non fortunae Deus labores eorum, qui non sunt vocati & quonquam salutaria quaedam afferant, tamen non edificant.* Qui legitime vocatus est, vocationis suae in ipsa functione, licet laboriosa, difficili & periculosa, non sine singulari consolatione recordatur, divinam in ea perpendens providentiam, quâ sibi divinitus, nihil tale cogitanti, prospectum est. Culpandi proinde sunt, qui nec Dei missionem,

nem,

mens, nec Ecclesiae approbationem expectantes ex proprio iudicio ac pri-
 vato arbitrio Ecclesiasticum munus capessunt, aut id per vim occupant,
 aut pretio emunt, sive hastis, ut dici solet, aureis vel argenteis illud ex-
 pugnant, juxta illud Germanicum; *Schmierende Narren/befommen die
 besten Pfarren/* aut cognationis vel affinitatis sive conciliatae sive adhuc
 conciliandae beneficio, seu fraudibus aut emendicatis suffragiis vel quibus-
 cunq; aliis malis artibus se ingerunt ipsi, aut ingeri patiuntur per alios.
 Uti autem malè facit, qui sine vocatione Episcopatum vel munus Eccle-
 siasticum invadit, ita quoq; malè facit, qui, quando divinae vocationis signa
 conspicit, illi pertinaciter reluctatur, & oblatam functionem suscipere de-
 trectat. Gregorius Lib. VI. Ep. 169. inquit; *Ex verbis Christi, Simon Jona,*
amas me? pascere oves meas, colligitur, quod is, qui valet, omnipotentis Dei oves
venit pascere, ostendit, se pastorem summum minime amare. Et Augustinus
 Epist. 81. *Si qua, ait, operam vestram Ecclesia desiderabit, nec elatione avida*
suscipiat, nec blandiente desidia respuat, sed miti corde obtemperetis Deo.
 Prosper de vita contemplativa lib. III. c. 28. inquit; *Contra justitiam faciunt,*
qui meritis conversationis vel eruditionis electi otiosum studium fructuo-
se utilitati regendae multitudinis anteponunt, & cum possint Ecclesiae laboran-
ti subvenire, operose administrationis laborem fruenda quietis contemplatio-
ne refugiant. Laboranti igitur & operas nostras desideranti Ecclesiae non
 debemus ministerium nostrum denegare, sed freti Dei promissione & au-
 xilio, praemisissis seris ad Jesum precibus oblatam functionem Ecclesiasti-
 cam suscipere. Non enim placet DEO praepostera legitimae vocationis ex-
 diffidentia profecta reluctatio. Sufficiat nobis Dei, summi Ecclesiae Prae-
 sidis, consilium & voluntas, non eligentis dignos, sed dignos eligendo fa-
 cientis. Agnoscamus nostram infirmitatem & à DEO quaeramus & expecte-
 mus sufficientiam, 2. Cor. III. 5. *Ne dicas, inquit Dominus ad Jeremiam,*
prophetandi Provinciam deprecantem, puer sum, ad omnia, ad quae mittam
te, ibis, & universa, quae praecipiam tibi, loqueris, Jerem. I. 6. Rectè Gregorius
 in Pastoralis c. 2. ad eos, qui humilitate pastorale munus refugiant: *Non,*
inquit, est verè humilis, qui suo potius nutu agit, quam ut Dei & vocantis
Ecclesiae nutum sequatur. Humilis est, què divinae dispositioni subditus à vitio
obstinationis est alienus.

Hæc præfari visum est in gratiam *Perquam Reverendi & Clarissimi Viri,*
 DN. M. PAULI PHILIPPI RÖBERI, ad D. Jacobi apud Freibergenses Pastoris
 fidelissimi, qui lucem primùm aspexit hîc, Wittebergæ Anno 1507. *viâs*
 MDCXXXII. die 22. Julii, familiâ prognatus honoratissimâ: Genitorem

)o(3

quippe

quippe habuit (ast eheu, citâ nimis morte Ipsi ereptum!) DN. D. PAULUM
RÖBERUM, Theologum famigeratissimum, & de Academiâ & Urbe hac
haud tantum, aut Saxoniâ, sed de universâ Ecclesiâ Christi amplissimè me-
ritum, Professore Publ. primarium, Consistorii Ecclesiastici Assessorem,
nec non Antistitem Ecclesiæ Wittebergenfis & cæterarum Circuli Electo-
ralis Saxonici Superintendentem Generalem, cujus memoria sit in bene-
dictione! Matrem, ex singulari DEI benignissimi indultu adhuc supersti-
tem, piissimæ ac devotissimæ Monicæ instar veneratur, MARIA M, B.
DN. PHILIPPI GALLI, SS. Theol. D. & Metropolitanæ Ecclesiæ, quæ
Magdeburgi est, Pastoris quondam meritissimi, Filiam. Ex infantili ætate
simul atq; excessu, Eum Parentes gravibus antea, iisq; diuturnis morbis
tentatum, sed per DEI gratiam sanitati restitutum Doctissimis formandum
tradiderunt Viris. *Dn. M. Georgio Volckmaro*, Auriacæ in Frisiâ Ecclesiæ
Pastori, *Dn. M. Paulo Röbero*, Patrueli, Catharin. Ædis, quæ Brunsvigæ
est, Pastori, *D. M. Nollio*, & *Dn. Haberlando*, Scholæ Oppidanæ Rectori-
bus fidelissimis, *πᾶσι τοῖς ἐν αὐτοῖς*. Inprimis verò per aliquot annos usus
Præceptore est Viro de Adolescentum plurimorum studiis præclarè me-
rito, *Dn. M. Jacobo Reichmanno*, Facult. Philos. quondam Adjuncto &
Scholæ Oppidanæ Con-Rectore, nunc verò Lycei Torgensis Rectore vigi-
lantissimo. Anno Seculi hujus medio ex consilio Summè Reverendi ac
Magnifici, DN. JACOBI WELLER, Serenissimi ac Potentissimi ELECTO-
RIS SAXONIÆ &c. &c. &c. Domini & Nutritii nostri Clementissimi Na-
thanis, Affinis Candidati nostri Parentis loco ab ipso semper habiti (ad
quem inprimis ab obitu B. Parentis cura rerum suarum transferat) illustre,
quod Geræ est, Rutheneum adiit, & Celebrissimi *Dn. Mitternachtii*, Gymna-
sii illius tunc Rectoris dexterrimi, nunc Illustrissimi, Celsissimiq; SAXO-
NIÆ DUCIS & Postulati ADMINISTRATORIS Naumburgensis &c. &c.
&c. Domini nostri Clementissimi, Concionatoris Aulici ac Superinten-
dentis Cizensis, & domo & mensâ exceptus, illum & cæteros Ejus Colle-
gas, optimos Juventutis formatores, publicè privatimq; per triennium
ferè sedulò audivit. Præprimis ex *Dn. M. Job. Casparis Zopfi*, SS. Theol.
Baccal. Superintendentis & Phrontisterii istius Inspectoris utraq; Cathedrâ,
cum Ecclesiasticâ, tum Scholasticâ, augendæ eruditioni utilissima quæq;
hausit. Jactis ita probè in lingvis, quas vocant, Cardinalibus & disciplinis
instrumentalibus fundamentis, ductisq; Philosophiæ & Theologiæ primis
lineis, editis quoq; aliquot speciminibus (quæ inter meritò referendus
Sermo Parentalis, Theologi consummatissimi ac de Ecclesiâ Christi præ-
clarissimè meriti DN. D. WILHELMI LEISERI, Præceptoris quondam
mei

mei fidelissimi B. Memoriae dicatus & consecratus) Anno cto 10c LIII. ipse
Calendis Januar. Almae Lipsiensi nomen dedit Candidatus noster & B. D.
HULSEMANNI, Theologi summi, & per universum Christianum Orbem
celebratissimi convictui sese addixit atq; ad nutu & consilium Eius studia
sua instituit. Ac insuper DN. D. JOH. ADAMI SCHERZERI, hodie
SS. Theologiae Professoris Primarii *et Doct.* commissus, Illius privata
institutione in Sacra Literaturâ feliciter usus est, ita tamen, ut
reliq;vorum celeberrimorum DNN. Professorum, B. DN. D. DANIE-
LIS HEINRICI, eo tempore Hospitis sui venerandi, B. DN. D.
CARPZOVII, DN. D. GEIERI, t. t. Linguae S. & SS. Theologiae in Patriâ
Prof. Publ. nunc verò Serenissimi ELECTORIS SAX. à Concionibus Pri-
mariis, & Consiliis Ecclesiasticis &c. (quem Deus servet!) B. DN. D. KRO-
MEYERI, DN. FRANCKENSTEINI, & DN. THOMASII, (sub cujus
praesidio etiam de *Mansuetudine* Disputationem habuit) Scholas publicas,
privatasq; non negligeret. Anno cto 10c LIV. dulcissimâ patriam repetiit,
& studiis Philosophicis primùm operam dedit, usus Praeceptoribus, in *O-*
mnioria quidem & *Poesi* B. DN. BUCHNERO, in *Physicis* B. DN. SPER-
LINGO (quo Praeside quoq; publicè de *Homine* disputavit,) in *Hebraicis*
DN. SENNERTO, Academiae hodie Seniore, in *Ethicis & Politicis* DN. D.
WENDELERO, in *Logicis & Metaphysicis* DN. TRENTSCHIO, in *Ma-*
thesi DN. D. AEGID. STRAUCHIO. Anno cto 10c LV. d. 26. April. Bra-
beutâ jam dicto B. DN. SPERLINGIO, celeberrimi nominis Physico, inter
XXII. Competitores secundo loco positus, summos in Philosophiâ hono-
res adeptus est, Permissu quoq; Amplissimi Ordinis Philosophici, con-
scriptâ prius, atq;ve publico examini submissâ disputatione *Physicâ de*
Morte, Collegia aliquot Philosophica exercitiâ gratiâ instituit atq; aperuit.
Theologicò deinceps studio ex voluntate suorum ac proprio quodam na-
turae impetu se totum mancipavit, ac publicè, privatimq; docentes in hac
Academia sedulus & attentus audivit *Viros Admodum Reverendos, Am-*
plissimos ac Excellentissimos B. DN. D. JOHAN. SCHARFUM, Socerum
meum desideratissimum, B. DN. D. ANDR. KUNADUM, Collegam meum
dum vivebat, conjunctissimum, DN. D. CALOVIVM, DN. D. MFISNE-
RUM, & DN. D. DEUTSCHMANNUM, omnes SS. Theologiae Professe-
res Publicos celeberrimos, DNos Collegas & in Christo Fratres meos ho-
noratissimos. In meis etiam Praelectionibus, *Locorum Theologicorum,*
Augustanae Confessionis, aliisque assiduum sese praebuit auditorem. Disputa-
tiones quoq; Theologicas publicè cum laude habuit atq; defendit, Praesi-
dibus DN. D. CALOVIO, de *Fide & Vitâ Hugonis Grotii*, DN. D. KUNADO,
de *Incarnatione Filii DEI*, & sub meo Praesidio, de *Passione Christi*. In Au-
dito.

672
64
Aitorio verò Electoralium Alumnorum non minus Respondentis, quàm
Opponentis munere sæpius defunctus est, ipse Alumnus Electoralis. Cele-
berrimi deniq; Theologi, DN. D. CHRISTIANI LANGII, Lipsiensium An-
tistitis optimè meriti & Prof. Publ. primarii, post fata memoriam Oratione
Panegyricâ publicè celebravit. Neq; concionandi neglexit Exercitia; Sed
sæpius in utroq; , Parochiali & Academico, templo ad populum sermones
habuit, docendiq; dexteritatem omnibus probavit. Anno clō Ioc LVIII.
M. Jun. Candidatus noster, solenni *Χεργεσίας* ritu sacris primùm initia-
tus in Electorali Dresdâ, DEO sic disponente, & Serenissimo ELECTORE
SAXON. Domino nostro Clementissimo annuente ad Pastorum Ecclesiæ
Ortrantinæ, cui *εΦορίας* Hainensis amplissimæ Adjunctura annexa, pro-
motus est, quam etiam spartam, sicut sibi divinitus commendatam agno-
vit, ita fideliter administravit. Elapso quadriennio an. videl. clō Ioc LXII.
ipsis Junii Cal. Freibergam evocatus est, munusq; Pastoris in Æde D. Jacobi
Primarii, cunctis suffragiis Ipsi assignatum est. Quâ in Provincia per annos
ipso novem id unicè cordi, curæq; ipsi fuit, ut Ordini sacro dignum &
honorificum se præstaret, fidem omnibus probaret & vitæ probitate &
sanctitate auditorib9 suis præluceret. Quam ob causam etiam Amplissim9
Senatus Freibergensis Facultati nostræ Theologicæ DN. M. RÖBERUM de
meliori non ita pridem commendavit, & ut Licentia assumendi Summos
in Theologiâ honores, Ipsi conferatur, nō sine adductis rationibus plurib9
petiit. Unde cum ille noster animadverteret, se divinit9 ad altiora vocari,
DEO vocanti, & Superioribus ita volentibus morem gerere in nomine
JESU, constituit. Cum verò literis illis *ουβουλῆς* & Ipse petitem suum
subnecteret, & idem illud, eâ quâ par est modestiâ & reverentiâ, primùm
per literas deinde quoq; ore tenus efflagitaret, annuit Collegium nostrum
votis ac petitis Ejus, & potestatem Ipsi dedit, præscripta in statutis nostris
specimina *δουκασµῶν* edendi. Quorum initium quum crastinâ luce, horâ
IX. DEO clementer annuente, Oratione auspicali facturus, & subsequen-
tibus diebus Vaticiniū Joëlis *de Effusione Spiritus S.* cap. II. 28. 29. Lectione
Cursoriâ horâ VIII. matutinâ explicaturus sit, Magnif. DN. RECTOREM,
*Perquam Generosum Dn. Præsidentem judicii Electoralis Aulici, Patres item ac
Cives Academicos* ad hunc solennem actum, decenter, officiosè & aman-
ter non tam meo, quàm totius Collegii nostri nomine invito. DEUM
misericordissimum insuper intimis suspiriis invoco, ut institutum hoc Ec-
clesiæ Christi salutare esse jubeat, nostramq; Academiam, cum omnibus
membris tam Docentium, quàm Discipulorum salvam, integram, tranquil-
lam & florentem quàm diutissimè conservet! Publicatum Wittebergæ,
sub Sigillo Facultatis Theologicæ, in Festo SS. Trinitatis A. D. MDC LXXI.

W. A.

M. T.

Handwritten: 263/14. XXX

DECA

COLLEGI THEOLO
WITTEBE

JOHANNES
QVENSTE

SS. THEOL. DOCT
AC ELECTORALIUM
EPHO

LECT
SALUTEM IN D

Typis DANIBLIS S

Handwritten: vita

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Color Control Patches

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 8
Centimetres
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

